

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱՅՆՈՐԴԱԳՐԱԾԻՒՆ

Թիւրքիաի և Ռուսիաի համար տարեկան 23 Փրանգ
Ուրիշ ամեն տեղերի » 20 »
Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ փոստի ծախքը:
Բաժնէ գրեցները կանխիկ կը վճարուին: Վեցամեայ կամ ե-
ռամեայ բաժնորդութիւնները ալ կընդունուին, առանց ունէ յա-
ւերման բաժնէ գրեցին վրայ:
Խմբագիր-Տնօրէնին հետ կարելի է տեսնուիլ խմբագրա-
տունը ամեն օր կէսօրէն յետոյ, ժամ 2 Էն մինչև 4 միայն:

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 41

1886 ՅԱՆՎԱՐ 2
(1886 ԴԵՍ. 21 Է. Տ.)

ՇԱՔԱՐ

Կը հրատարակուի Վ. և Շ. Բ. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով:
Մանուցման 1 միջակ դիրք 1 ամիսով կարժէ. 1 գլխագիրը 2
ամիսով:
Նամակ կամ ծրար պէտք է գրիկ խմբագրութեան հետեւեալ
հասցեով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal Arménia,
rue Arménie, 2 (Hôtel Forer), MARSEILLE.
Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau de la
Rédaction (Hôtel Forer).

ԲԱՅՆՈՐԴԱԳՐԱԾԻՒՆ

Մարտի 1-ին հայերն եւ Կ. Պոլսի պատ-
րիարքարանը. — Հայր Ի. Պաւսեան. — Հայ
քաղաքական խումբ ի Պալատի. — Յովհան-
նէս Է. Ե. Ե. Պալատի. — Յովհաննէս Կա-
լոսի. — Նամակ Պալատի. (Պալատի).
— Պալատական յարեք. — Տեղական. — Ա-
րեւելեան խնդիր. — Արտասահմանի յա-
րեք. — Պալատի եւ 61-րդ յողում. — Պա-
նոցումներ:

ԵՒՐԱՊԱՐԱՆԻ ՀԱՅԵՐՆ ԵՒ Կ. ՊՈԼՍԻ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

1464 թուականին, ծախիս Սուլ-
թան Մէհմէտին Կ. Պոլսի տիրելէն 8
տարու չափ յետոյ, հաստատուած է
Կ. Պոլսի մէջ Թիւրքահայատակ հա-
յերի պատրիարքական աթոռը: Բը-
նակնապէս նորա իրաւասութեան
ենթարկուած են նաեւ բոլոր այն եր-
կիրներ որոնք Օսմ. կառավարութեան
իշխանութեան տակ կը գտնուին: Կ.
Պոլսի պատրիարքութիւնը այնպիսի
հանգամանքներէ մէջ ծնունդ առած
է որ պատրիարքը եղած է Թիւրքա-
հայատակ հայ հասարակութեան կրօ-
նական և միանգամայն քաղաքական
ներկայացուցիչը Բ. Դրան մօտ: Բայց
հայ ազգի մեծամասնութիւնը ըստ
կրօնականին կապուած լինելով Էջ-
միածնի աթոռին հետ, Էջմիածնի և
Կ. Պոլսի մէջ կրօնական յարաբերու-
թիւնները պահպանուած են և Կ.
Պոլսի պատրիարքը Էջմիածնի Ս. Կա-
թողիկոսի փոխանորդն է միանգա-
մայն Թիւրքիաի մէջ: Պատրիարքը
այդ կրկին պաշտօններ, այսինքն եւ
կեղեցական և քաղաքական իրաւա-
սութիւն ունի մինչև այսօր:

Սակայն Օսմ. տէրութեան զօրու-
թեամբը հաստատուած Կ. Պոլսի
պատրիարքական աթոռը արդեօք
արդեօք կարող կը լինի ըստ օրինի
և ըստ բաւական շարունակել իւր
հսկողութիւնն այն երկիրների վրայ
որք Օսմ. տէրութեան հետզհետեւ
տկարութեամբը նորա քաղաքական
ընդունակէն դուրս կերկնէ: Կամ թէ
եւրոպայի զանազան կողմերը ցիր և
ցան գտնուած հայերն Կ. Պոլսի պատ-
րիարքարանի անուանական իրաւա-
սութեան տակ գտնուելով ինչ հա-
զաւորութիւն և ինչ օգուտ կրնան
վայելել անկէ. այն պատրիարքարա-
նէ որ իւր քիթ տակ գտնուած հա-

յերի վիճակը չէ կարող տեսնել ու-
րոշապէս և դարման տանել նոյա:
Արդեօք եւրոպայեան այն հայ գաղ-
թականութիւններ որք այսօր կորած
են և իրենց հազիւ նշմարելի հետ-
քերն միայն թաղուցած են, հայ ազ-
գին համար արդիւնաւոր և զօրաւոր
գաղթականութիւններ չպիտի կող-
մէին այսօր, ինչպէս իրանապոյններն
յիմարիկա, եթէ դոցա կրօնական և
քաղաքական, կամ թէ անքն հայ
— ազգային պէտքերն հոգալու հա-
մար կեդրոնական մի վարչութիւն, մի
օրինաւոր պաշտօնական մարմին գրու-
նուէր եւրոպայի մէջ և նա ասանձ-
նէր նոյա ընդհանուր և անվիճական
հսկողութիւնը քան թէ ամեն բան
հեռաւոր պատրիարքարանէն սպա-
սուէր:

Այժմ Պալատի, Ռուսիաի, Պա-
րսի, Անգլիա, Աւստրիա և այլն
բաւական թուով հայ գաղթականու-
թիւններ կը գտնուին որոնք եկեղե-
ցական և քաղաքական ինչ պայման-
ներէ տակ կապուած կը մնան պատ-
րիարքարանի հետ, ոչ իրենք դիտեն
որոշապէս և ոչ ալ պատրիարքարան
որ նոյա վրայ իւր իրաւասութիւն կը
պահպանէ դեռ այնպէս ինչպէս Թիւրք-
իաի Սուլթանը իւր գերիշխանու-
թիւնը կը պահէ դեռ Հերոսէ Պոսի-
աի, Երզնկայի, Երզնկայի, Պալատ-
իաի և ինչ վրայ:

Սոքա այնպիսի խնդիրներ են ու-
րոյ լուծման և կարգադրութեան
համար պէտք է մտածէ ամեն զգա-
յուն հայ որ եւրոպայեան հայ գաղ-
թականութիւնների պահպանութեան
և բարգաւաճման կը վստահի:

«Արմենիա»-ն որ այդ գաղթական-
ութիւնների ձայնը աղաւթներն ներ-
կայացնող միակ թերթն է այսօր, ա-
ղաւթ տեղ տէրութեան քաղաքական
ընդունակէն և աղաւթները Պալատի
հիւրնկալ հողին վրայ ապաստանած,
նա պիտի դրացի նաեւ այդ կենսա-
կան խնդրով և կը վստահի որ զա-
նազան գաղթականութիւններէ ալ
գրուին իրեն այն նկատմամբ, որպէս
զի ապագային մէջ գործադրութեան
համար հետզհետեւ հասունայ եւրո-
պայեան հայերի ազգային վարչական
կազմակերպութեան խնդիրը:

Մ. Գ.

ՀԱՅԻ ՌԱՍԻԱՆԻՍ

(Շարունակութիւն 40-րդ քիւն)

Վարժարանն ինքնակազմ վիճակն
իսկ անապահով է այսօր. կալուածոց
եկամուսն չի բաւէր ծախուց և կը
թաղու ահագին բաց մը, աղաւթների
ամառ շաղկապներն գեղեցիկ հանգիւստ
միւս կողմանէ կալուածներն նորոգու-
թեան անհրաժեշտ պէտք ունենա-
լով, մի մեծ գումարի կը կարօտին
զոր կը զանան մեծատունք: Բայց
քիս մէջ կը գտնուին 8-10 հարուստ
կալուածատէրք որոց նման չի կան
Ռուսիայի ուրիշ քաղաքացի մէջ, ու-
րոյ համար ոչինչ է հարկուոր եղած
գումարն շնորհէ և ապահովել զեկա-
մուսն վարժարանաց, սակայն ի սպառ
կը մեծեն. ուրքան մեծ գումար
գրուի մի է ազգային զգացումն, ինչ
հրաշքներ կը գործէ, ախարս որ կը
պակասի մեզ: Հոգաբարձութեան նա-
խագահ Պաւսե Նիքոլայ Գաբրիէլ, Տօ-
նիկ Սիմեոնովիչ արդարեւ շնորհա-
կալեաց արժանի են, որք անձանձիր
կաշխատին մեծատունաց մէջ իրաւա-
խօսութիւն գոյացնելով և սոյն նախ-
րական հաստատութիւնն կանգուն
պահելով համար. սակայն դեռ իրենց
ընդունակէն պակասած և վարժարա-
նաց ապագայն անտոյգ վիճակի մէջ է:
Ռուսաց սրտին վստահին է այս. զի
գործադրարար չեն պակասիր սեւա-
հոգի արարածներ որք կը գործա-
նան երբ կը տեսնեն ազգային հա-
տատութեան մի կործանումն. երբ
տուրքին և հայերնաւոր անձանց
բարեկարգուած ձեռնարկութիւնը ան-
յաջողութեան կը հանդիպին, չի
խղճան իրենց ետեւեան և փառա-
սիրութեան զահել ազգի ապագայն.
մեզք: Եթէ մեծատունք միութիւն
կազմէին և յատկացնէին մի գումար-
գլուխ, անշուշտ մեծ արդիւնք պիտի
արտադրէր. այս նպատակաւ էր որ
Սեւաթեոս Սոլոմոնեան իւր անձ-
նականէն ծախուելով 12,000 տղամա-
րիկան ոսկի, 6,000 օսմանեան ու-
կուց մօտ գումար մի, կաւոյց մի
հոյակապ վարժարան. արժանի տ-
ուրիկայ արարածաց Ռուսիայի հա-
յութեան, որոյ նման հազիւ կը
գտնուի Պոլսի մէջ:

Վարժարանն քարաշէն է, ունի 10
մեծ դասարաններ, 1 խորհրդարան,

2 ընդարձակ սրահներ, 2 խոհարան
և մի պարտէզ լայնածաւալ. վերնա-
յարկն ուղայոց, իսկ գետնայարկն
աղջկանց յատկացեալ: Շէնքն կրնայ
300 ի չափ երկնետ. ուսանողներ պա-
րտականէ. մինչ այսօր բոլոր ուսա-
նողք 5 դասարաններու մէջ ամիս-
վաւած են և մեծազոյն մասն թա-
փաւ և ամառի մնացած է:

Ռեչափ յարմար էր սա Ռուսիայի
համար մի կեդրոնական վարժարան
ընել ինչպէս որ քաղաքիս դիրքն
ալ կը ներէ արդէն. ուր ընդունուէ-
ին ներքին աշակերտք չըջալայ քա-
ղաքներէն, ուր դպրոցք չի կան և
ազգային մի բարձր կրթութիւն ստա-
նային. ուսնաւոր վարժարան մի ըն-
թեքարան, յարան, տպարան. այն
ժամանակ ներքին վիճակն ալ պիտի
համապատասխանէր արտաքինին. Ռու-
սիայի հայոց լուսաւորութեան մի
վաւարան լինէր. գեղեցիկ երանգներ
որոց իրականացման խորհուրդը տուին
մեզ հանգուցեալ Ներսիս Պատրիարք
և Աղդ. Ռուսիայի Ժողովն. ուր-
քան հեռի եմք մեր նպատակէն.
ախարս և ինձ որ ընտանեօք և զա-
ւակներով գաղթած մի ապուռած
երկրի մէջ, կանցնեմ երկտասարդու-
թեանս գարուններն:

Բանիցս խօսեցայ, դիմեցի ազգե-
ցիկ անձանց և ձեռնուռայն ետ դար-
ձայ. քանիցս Աղա թէոդորոս Սօլո-
մոնեան, հայերնաւոր ծերունայն ա-
չերէն արտօր հոսեցան ջերանքով.
այլ չի կրցան ջեռուցանել և կակղաց-
նել քարացեալ օրտեկն. ահա այս կը
լինի միայն իւր ըրած զահարութեանց
արժանաւոր վարժարանութիւնն:

Անցեալ տարի մի քանի քաղաք-
ներ ճանապարհորդեցի Պալատի, Պօք-
չան ևն. և ուղեցի ընդհանրացնել,
իրականացնել այս գաղափարներ.
բարեկարգութեամբ հասցայ ի մօք-
չան, ճիշդ այն երեկոյին յարում
Գաբրիէլ ընկերութիւնն ի ժողով գու-
մարուած էր. հրաւիրուցայ ի բեմ.
խօսեցայ, բացատրեցի այս գաղա-
փարներ, զգացուցի թէ իրենք կա-
շուած են վարել Ռուսիայի հայու-
թեան ճակատագիրն. եւանդագին
ընդունուեցաւ մեր հրաւերն. երկ-
րորդ օրն յատկապէս տեսնուեցայ մի
քանի ուսնալ, ազգասէր, երեկոյն
ձանց հետ. խոստացան աշխատել
այս խորհրդոյ իրականացման: Ճըշ-

բանակին, դրօշակի պատուոյն և ազգային արժանապատուութեան :

Աւելցնենք թէ Թօնքէնը թողլու որոշմանը յանդող մասնախորհրդոյ տես ղեկավարերը՝ Պ. Քամիլ Բէլլըդան՝ իւր պաշտպանած դատը կանխաւ կը տկարացնէր՝ իւր բերած առաջարկութեան հետ զայն իրադրօժելու համար ծրագիր մ' ևս չ'ներկայացնելով, և նշանաւոր հակասութեամբ մը այս հագը կը յանձնէր նոյն իսկ կառավարութեան՝ որ յայտարարած էր թէ իւր հակառակորդաց առաջարկութիւնն գործադրելի էր :

Բայց ինչ որ ամենէն աւելի դուարձալի էր՝ և ձախակողմեան կեդրոնի անդամոց մեծ ակնդիմեք մը հայթայթեց, Մօնսէնէօր Ֆրէքէլի բաժանումն էր աջակողմեան երեսփոխանութեան՝ որու կը պատկանէր :

Առաջին անգամը չէ որ Մօնսէնէօր Ֆրէքէլ իւր քաղաքական բարեկամներէն կը զատուի Թօնքէնի խնդրոյն առթիւ : Նա արդէն ժիւլ Ֆէրրիի նախարարութեան օրով բացարձակապէս պաշտպանած էր նոյն իսկ աշխարհակալութեան սկզբունքը : Նա այս անգամ ուրե՛մախօս լեզւով աջակողմեան երեսփոխանաց երեսին կը զարնէր թէ իրենց կուսակցական կրից համար կը մատնէին հայրենեաց և քրիստոնէութեան շահերը : Դժուար չէ ըմբռնել Մօնսէնէօր Ֆրէքէլի և աշխարհական միւս գաղթօրիկ երեսփոխաններու միջև կեցած անհամաձայնութիւնը : Մինչդեռ վերջինք՝ գաղթօրիկ կրօնը կուգեն գործածել իրը հզօր գէնք մը՝ հասարակապետութեան դէմ, Ֆրէքէլ Արքեպիսկոպոս՝ ինքն՝ չուզէր անտես առնել գաղթօրիկ եկեղեցւոյ մասնաւոր շահերն ալ, և հասարակապետականաց հետ որտանց կը միանայ՝ երբոր կը տեսնէ թէ Ֆրանսոյի զինուորական գործողութիւնք գաղթօրիկ կրօնի ծաւալման նոր դաշտեր կը բանալ : Փութանք սակայն աւելցնել թէ այս լոկ եկեղեցական տեսակէտէն զատ հայրենասիրական զգացմունք՝ ոչ նըւազ մը կը թափն զՄօնսէնէօր Ֆրէքէլ իւր հետեւած շաւղին մէջ :

Կառավարութեան համար այսքան նպաստաւոր պայմաններու մէջ՝ իւր ստացած չորս քուէներու չնչին առաւելութիւնը ցոյց կուտայ թէ՛ իրեն հակառակ կուսակցութիւնք ինչ աստիճան կանխակալ ոգւով և լուսագոյն դատի մը արժանի կարգապահութեամբ քուէարկած են :

Երեք ձայներու տեղափոխութիւն մը բաւական պիտի լինէր Թօնքէնի բաղդը տարբեր կերպով վճռելու և նախարարութիւնը տապալելու համար : Թերեւս յաղթութիւնը որոշող այս քանի մը ձայներու առաւելութիւնը՝ արդիւնք է՝ վերջին վայրկեանին՝ արտաքին գործոց նախարարին բրած միջամտութեան : Պ. տը Ֆրէսինէ անշուշտ ներգործած է ժողովոյ վրայ՝ ոչ միայն վիճարանութեան նիւթը պարզելով և իւր այժմեան ճշմարիտ ձևին վերածելով, այլև նոյն իսկ իւր համակրելի անձնաւորութեամբ որմէ կ'ախնձէին կառավարութեան ամենէն

անհայտ թշնամիներն անգամ և որմէ կ'օգտի այն նախարարութիւնն որուն մէջ առաջնակարգ դերք մը գրաւած է : Երբոր կը տեսնենք թէ մասամբ գաթօլիկ և մասամբ անկրօն Թրանսալիանցիական Պ. Յիւսէփէի յանձնած է այսքան կարեւոր պաշտօն մը, երբոր գաթօլիկ Իւլանտա իւր վերածնունդ թեան դործը վստահացած է Պ. Բարնէլի որ դարձեալ բողոքական մ' է, ինչպէս «Արեւելք» կը խոստովանէր իւր վերջին թիւերէն միոյն մէջ, զըւարճալի չէ՞ տեսնել թէ մեր Կ. Պօլսոյ լուսաւորչական եղբարք՝ իրենց նախատինք կը կարծեն թաղական դըպրոցի մը տեսչութիւնն անգամ բողոքական հայու մը յանձնուած թողուլ :

ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պրիսթի նախարարութիւնը իւր հրաժարական առաւ Հանրապետութեան վերջնախոր նախագահ Պ. Ժիւլ Կրէմիէն : Ի՞նչ յայտնի չէ թէ ո՞վ կը լինի նոր նախարարապետը : Պ. տը Յիւսէփէն որին դիմած է Պ. Կրէմիէն նոր նախարարութիւնը կազմելու համար, մեծամասնութեան գլխաւորներին հետ տեսակցելէ յետոյ պիտի տայ իւր վերջնական պատասխան :

— Կառավարութիւնը կ'ըստին այժմ Աննամի վրայ թեւադրութեան (protection) գործը կազմակերպելու : Երբոր ինչ մէջ դիմած է մաքսատուներին և այլ առեւտրի ամբողջ երկամտական կազմակերպութիւնը : Կը յուսացուի որ հասցիները բաւականան այդ երկրի գրաւման համար եղած ծախքի մեծ մասը ծածկելու : Ժէնէրալ Վուրսին յետ պիտի կանչուի և քաղաքային մի նոր պաշտօնատար պիտի դրօշակ զինուորական գասակարգէն, նոր թեւադրութեան պաշտօնավարութիւնը սկսելու համար :

— Պօրտօնէն կը հեռագրեն դեկտ. 30 ին թէ Reguin գործաւոր շոգեւորէին մէջ հրդեհ պատահեր է և 9 ժամ աշխատելէն վերջ հազիւ յաջողեան են մարել կրակը : Եղած վնասը մեծ է : Reguin տարահովութեան գրուած էր 3,946,000 ֆրանկի :

— Դեկտ. 31 եւ. օր, Վիլ-տ'Ավրէի մէջ մի ախուր հանդէս կատարուեցաւ Կանգէլմի քննարկած տունը : Այդ օր, անոս անի հայրենասէրին մահուան երթորդ տարեդարձն էր որի յիշատակին համար համախմբուած էին այնտեղ իւր բարեկամներէ շատեր և զանազան տեսակ ծաղիկ-փունջեր բերած էին նորա գերեզմանի վրայ դնելու համար :

ՏԵՂԱԿԱՆ

Հատկանշական նոր տարիին տոնի թով, երէկ պաշտօնական ընդունելութիւններն եղան ըստ սովորականին ժն զօրաբանակի հրամանատարութեան, նա հանգուպեղանութեան, քաղաքապետութեան և այլն ապարանքները : Այդ

պատճառով ուրիշ գործ չեղան պաշտօնատուները :

— Namonna անուն շոգեւոր Եմերիկայի Նիւ-Եորք-Հէրալտ լրագրի տնօրէն Պ. Կօրտէն Պէննէլին է և որ այժմ ճէնսով կը գտնուի, մի քանի օրէն Մարսէլ կուգայ : Այդ շոգեւոր մի կամ 2 շաբաթ Մարսէլի նաւահանգիստը անցունելէ յետոյ, Միջերկրականի ծովերը քննելու պիտի անէ աչքէ անցունելու համար :

— Բողոքական Թրանսալիանցիկ Կրօնական Ժողովին որոշմամբ իւրաքանչիւր նոր տարու առաջին կիրակի օրը մասնաւոր պաշտամունք կը լինի Թրանսալիանցիական կառավարութեան և Իորհրդարանին յաջորդութեանը համար : Այդ պաշտօն պիտի կատարուի առաջիկայ կիրակի օր յունվար 3 ին, Կրիսեան փողոցի Ժողովարանին մէջ :

— Մարսէլյան եւանդալիկ ազգասէր հայ երիտասարդներէ մին բարեհաճեցաւ 1 օրինակ «Արմէնի» նշանակել Պալլարիաի Շուաք քաղաքի հայ վարժարանին :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Դեկտ. 30 ին Փարիզէն տրուած հեռագրներէ քաղուած .

Պէլլարտէն եկած հեռագրները կը դանդաղան թէ Պալլարներ Բիւրօմէն քաղաքը ժամանակ հիմնադրուած արած են քաղաքը և մինչև իսկ եկեղեցուն խոշոր զանգակները տարած են իրենց հետ : Սօֆիան ալ կ'իմացունեն թէ Սերպեր Վիտինէն քաղաքը ժամանակ կ'աղաղտած ու քաղաքանդ արած են գիւղերն :

Gazette de Cologne հրատարակած է թէ ոչ Պալլարներն և ոչ Սերպերն չուղեցին խաղաղական բանակցութիւններն սկսել, դեռ չեն անուանած իրենց պատուիրակներ և ոչ ալ ժողովատեղուն վրայ կը համաձայնին : Կը կարծուի որ դարձեալ մեծ պետութիւններ միջամտութիւնը հարկ պիտի լինի : Զինուորական Յանձնաժողովին մէջ առաջարկութիւն եղած է բանակցութիւններն անել Սօֆիայի մէջ, ըստ յանձնարարական մէկին (ոչ աւստրիական) գլխաւորութեամբ քաղաքէն է թողուլ պատերազմող երկու կողմերին, ուղղակի համաձայնուիլ այս կէտի վրայ : Կատեն թէ մեծ պետութիւնները հաւանօրէն պիտի առաջարկեն Բուլղարիան Քրայօվա քաղաքը հաւաքուելու համար :

Փարիզ, 31 դեկտ.

Կ. Պօլսէն կը հեռագրեն թէ դեկտ. 30 ին նախարարական ժողովին մէջ որոշուեցաւ որ յունական սահմանադրուի գտնուող օսմ զօրքերն իրենց պաշտպանողական դերքերէ դուրս չենեն բնա :

Մեծ պետութիւններին մեծ մասը պատասխանած են Բ. Դրան, խոստանալով անմիջապէս ընեն ինչ որ կը վերաբերի իրենց խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար Սերպերի և

Պալլարիաի մէջ և բուլղարական խնդիրը կարգադրելու համար, Ռուսիան, Աւստրիան և Ալմանիոն կը յաւելուն նաև թէ բուլղարական խնդիրը Բ. Դրան միայն չպատկանիր, այլ և Եւրոպական իրաւասութեան պատկանող խնդիր է :

— Կ. Պօլսէն կը հեռագրեն թէ Դուռը 3 պատերազմանալ գրկեց Կրէտէ կղզուն առջև ուր մեծ յուզում կը տիրէ : Դուռը կը վախայ թէ ընդհանուր ապստամբութիւն պիտի ծագի կղզուն մէջ :

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պօլսի առողջապահական խորհուրդը Վենետիկէն և Թրիէսէն եկածները 48 ժամ հսկողութեան կենթարկէ, այդ տեղեր քօլէրաի դէպքեր պատահած լինելուն համար :

— Օտէսաէն կը գրեն թէ Ռուս կառավարութիւնը օտար երկիր դըրհուած շաքարաւաղի մաքսատուքը նուազեցուցեր է 1 վաւախ 20 կոպէկ :

Կ. Պօլսի լրագիրները կը գրեն թէ այդ պատճառով մեծ քանակութեամբ շաքար սկսած է գրկուիլ Օտէսաէն Կ. Պօլսի : Կ. Պօլսի շաքարաւաճառները և անուշաբուրներ լաւաւոյն կը համարին Օտէսաի շաքարը քան թէ Թրիէսիները :

— Դանկերէն կը հեռագրեն թէ դեկտ. 30 ին զօրաւոր Սթէֆէնոնմի փառաւոր յայթոյթիւն տարած է Սուտանցիներին վրայ : Հեծելազօրքը անցած է Ատալէն անդին ուր կը հալածէ թշնաման : Եւրոպայի մեծ եղած երկու կողմէն :

— Բ. Դուռը մի ծանուցադիր դըրհուի մեծ պետութիւններին դեպքուններին, առաջարկած է 1/6 յաւելում Թրիէսի մէջ բնակող օտարազգացիներին կալուածական տուրքին վրայ : Բարձր. Դուռը խնայողած է թէ այդ յաւելում կը լինի հանրային կրթութեան զարգացման և ծաւալմանը համար Օսմ. տէրութեան մէջ :

— Ռանդուէն կ'իմացունեն թէ բազմաթիւ փոքրիկ պետութիւններ միաբանած լինելով անգլիական զօրաբանակին գլխաւորութեամբ, կառավարութիւնը անյապաղ նոր զօրքեր պիտի դրկէ բանակին օգնութեան :

ՌԱՌՄԻԱ ԵՒ 61-ՐԴ 807-ՈՒԱՅ

Հաւատի գործակալութիւնը Սօֆիան Դեկտ. 30 ին հեռագրած է հետեւալը Փարիզի լրագիրներին :

«Կ. Պօլսէն եկած տեղեկութիւններ կ'իմացունեն թէ Ռուսիան Թիւրքիան պահանջած է Պէլլարի դաշնակցին մէջ Արմէնի վերանորոգութիւններին վերաբերող պայմաններ գործադրութիւնը : »

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴ

«Արմէնի» լրագրողական թիւները կը լինին տարեկան, վեցամսեայ կամ եռամսեայ : Առաջիկայ թիւերը գրաւորները պէտք է ստանան իրենց թերթեր կամ օգտուող ամի (Եւրոպական ամսագրութիւն) կամ նոյնիմանի կամ փետրվարի և կամ մայիսի սկիզբէն : Բաժնորդագիրները պէտք է որ կանխիկ վճարուին :

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒՅԱԶՆՈՒՆԻ ՄԸ զին 50 սանթրիմ. Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՅԱՅԻ » 20 »

Յը ծախուիլ Փարիզ, «Արմէնի» լրագրի խմբագրատունը :

Օտար քաղաքացիներին կը դրկուի փոստով, Երկ վերայգրեալ գիւղերով Ֆրանսական, քրքական կամ ուսանական փոստի քղաղարչմ դրկեն «Արմէնի» խմբագրատունը :

JOHN SARKIS

PAPASIAN

PAPETERIE — LIBRAIRIE

Magasin de Musique

RUE FRANQUE, PASSAGE CRAMER, SMYRNE (Turquie d'Asie)

Fournitures pour Consultats, Agences, Bureaux, Écoles, etc.

Articles pour Photographes, peintres et ingénieurs.

Cartes Géographiques et maritimes, Plans de Smyrne et photographies (vues) de différentes villes de l'Asie-Mineure.

Reliure en tous genres, et Commissions de travaux d'imprimerie.

Tableaux, Corniches, Baguettes, Encadrements avec soin et précision.

Grand assortiment de Musique des plus renommés éditeurs et Seul Dépôt des éditions économiques de Ricordi, Peters et Litolf.

Instruments à Cordes, Pupitres-musique, Cordes pour Violon, Guitare, Mandoline et Piano des meilleures fabriques d'Europe, etc., etc.

On se charge de toutes sortes de Commissions.

ՄԱՆՈՒՅԻՆ ՄԻՐԱՆՈՐԵԱՆ

ԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ Ի ՀԱՅԱՐԱԿ ԳԱՐԱՌՈՒ ԵՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԻ ՄԱՐԵՆ ԵՒ ԶՈՐԷՆ ՀՆԷՆ ԵՒ ՆՈՐԷՆ ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵՆՑ

==

Մասն Ա. Բ. Գ. (աւարտ)

Հայաբնակ գաւառաց ընդհ. նկարագրութիւն, տեղադրութիւն, աշխարհագրութիւն, չին և ամայի վանօրէից նկարագիր, աւանդութիւնը և այլ նիւթեր պարունակող Ազգ. գործ մի է, ամենակարեւոր և հետաքրքրական գրուած շրջահայեաց և շատ նոր տեսութեամբ արժանի ամեն Հայու յաճախակի վերանայութեան :

Կը գտնուի բոլոր գրադատաց քով-կեդրոնաւորէն է Պօլսի Պահճէ-գալու հայագործի փոստ դէմ Գ. Է. Զննեանի վաճառատուն, թիւ 11 :

Դին — Ա. և Գ. մասերն 8 ական, իսկ Բ. մասն 10 դահեկանի :

Վարժարանաց համար գոհացուցիչ գեղջ կը լինի, և յանձնարարութիւնը ճշգրի կը կատարուին :

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant : FÉLIX ENFANTIN.

ՄԱՐՍԵՅԻ

Հայերէն տպարան Մ. Փոքրոպիականի Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.